

ULICA
JAKO MIEJSCE *WŁĄCZAJĄCE*
NIEWIDZIALNE DZIECI

MAŁGORZATA MICHEL

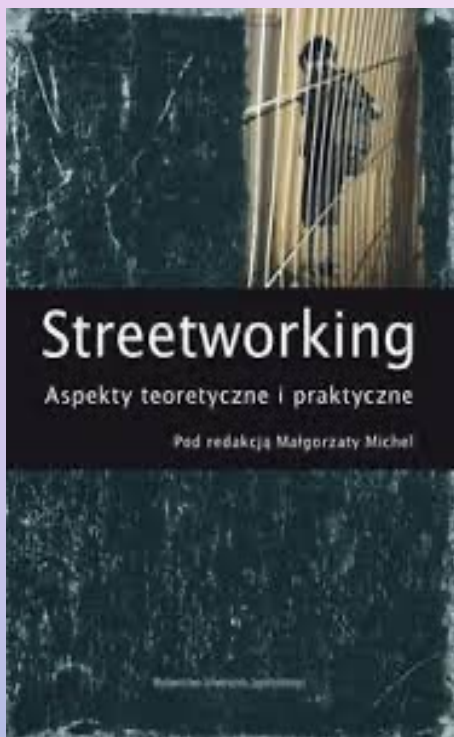

WPROWADZENIE I PLAN

- KRÓTKA AUTOPREZENTACJA
- WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI BADAŃ WŁASNYCH
- UMOCOWANIE METODOLOGICZNE I TEORETYCZNE BADAŃ
- Q&A DYSKUSJA

KRÓTKA AUTOPREZENTACJA

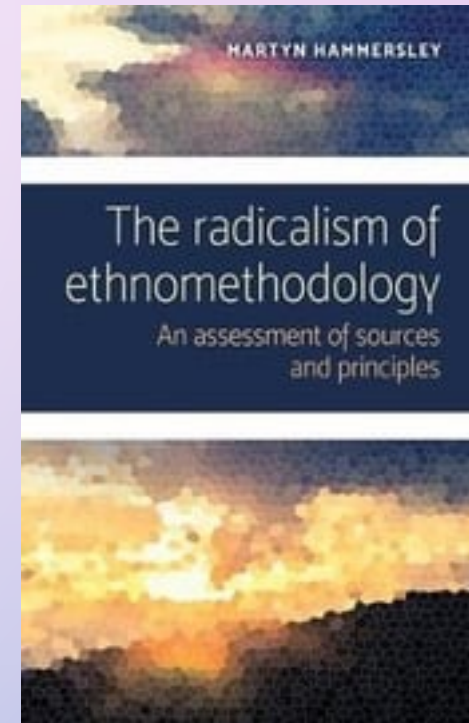
WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI BADAŃ WŁASNYCH CZYLI PO CO BADACZCE AKADEMICKIEJ ROWER?

- PRETEKST I ZMIANA (MALALA YOUSAFZAI)
- NARZĘDZIE ZMIANY (HISTORIA KOŁEM SIĘ TOCZY)
- DOTRZEĆ TAM, GDZIE BADACZKI I BADACZE NIE DOCIERAJĄ
- „ETNOGRAFIA ROWEROWA” ☺

MOJE BADANIA TERENOWE- CIĄGŁOŚĆ

- BADANIA POGŁĘBIONE
- TOTALNE ZANURZENIE (NP. SPANIE W PLACÓWKACH I MIESIĄC W TERENIE)
- RADYKALNA ETNOGRAFIA
 - ROBERT PARK: „ABY BADAĆ MIASTO TRZEBA SIĘ NIM UBRUDZIĆ”

JAK DOTRZEĆ DO ŚWIATÓW BADANYCH CZYLI STREETWORKING I PEDAGOGIKA ULICY

WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI BADAŃ WŁASNYCH

CEL BADAŃ

- DOTRZEĆ DO *NIEWIDZIALNYCH DZIECI*
- WYSŁUCHAĆ GŁOSU DZIECI – „DZIURA NIEWYSŁUCHANIA”:
 1. DOMINACJA NEOLIBERALNEGO DYSKURSU O DZIECIACH Z KLASY ŚREDNIEJ NP. W KONTEKŚCIE KONWENCJI PRAW DZIECKA
 2. NARRACJE DOROSŁYCH- POPRZEC JĘZYK WZMACNIAJĄ NIEWIDZIALNOŚĆ DZIECI ZATRZYMUJĄC JE NA ULICY („DZIECI Z PATOLOGII”)
- MISJA: POKAZAĆ ŚWIAT TYCH DZIECI - „UCZYNIĆ WIDZIALNYMI”
- ZREKONSTRUOWAĆ WIEDZĘ O „ULICY”
- ZREKONSTRUOWAĆ ŚWIAT DZIECKA NA ULICY
- WRAZ Z PEDAGOŻKAMI I PEDAGOGAMI ULICY- SKONSTRUOWAĆ DYREKTYWY METODYKI PRACY NA ULICY

UMOCOWANIE TEORETYCZNE BADAŃ- KATEGORIE

- **ULICA-** NIE JAKO NITKA ASFALTU WYLANEGO POMIĘDZY BUDYNKAMI LECZ JAKO PRZESTRZEŃ WYTWARZAJĄCA PEWIEN RODZAJ KULTURY I TWORZĄCA WARUNKI ŻYCIA DZIECI, KTÓRE ULICĘ UZNAJĄ ZA MIEJSCE DAJĄCE MOŻLIWOŚĆ ZASPOKOJENIA POTRZEB. JEDNOCZEŚNIE **BOHATERKA MOICH BADAŃ.**
- **NIEWIDZIALNOŚĆ** (*INVISIBLE*)- KATEGORIA CENTRALNA, WOKÓŁ KTÓREJ LOKUJĘ REFLEKSJĘ NAUKOWĄ I JEDNOCZEŚNIE USTANAWIAM JĄ PRZEDMIOTEM SWOICH BADAŃ.
- **NIEWIDZIALNE DZIECI** (*INVISIBLE CHILDREN*)- TUBYLCY ULICY A JEDNOCZEŚNIE **BOHATEROWIE MOICH BADAŃ.**

UMOCOWANIE TEORETYCZNE BADAŃ- ULICA I PEDAGOGIKA MIEJSCA

- ULICA STANOWI FENOMEN STUDIÓW MIEJSKICH (*URBAN STUDIES*). JAKO MIEJSCE SZCZEGÓLNE MOŻE STANOWIĆ ŚWIAT BADANY W WYMIARZE SOCJOLOGICZNYM ORAZ PEDAGOGICZNYM (POR. MENDEL, 2006, 2016)- **MIEJSCE JEST PEDAGOGICZNE-PAIDAGOGOS**
- ULICZNE PRZESTRZENIE SĄ DETERMINANTAMI FIZYCZNYCH I SYMBOLICZNYCH KONTEKSTÓW SPOŁECZNYCH A SAMA ULICA JAKO BOHATERKA BADAŃ STAJE SIĘ MIEJSCEM, CZYLI PRZESTRZENIĄ O NADANYM ZNACZENIU (TUAN 1974, 1975, 1977/1987)
- W DYSKURS ULICY, JAKO MIEJSCA „PEDAGOGIK PUBLICZNYCH”, WPISUJĄ SIĘ **PRAKTYKI RÓŻNYCH GRUP SPOŁECZNYCH, W TYM DZIECI** (*CHILDHOOD STUDIES*). PEDAGOGIKI PUBLICZNE MOŻNA ROZUMIEĆ, JAKO PRAKTYKI PEDAGOGICZNE, KTÓRE NIE OGRANICZAJĄ SIĘ DO SZKÓŁ, TABLIC I SPRAWDZIANÓW, A OPERUJĄ WOKÓŁ SZEROKIEGO SPEKTRUM INSTYTUCJI I FORM SPOŁECZNYCH (GIROUX 2004) ORAZ PRZESTRZENNYCH:

MIEJSCE JEST PEDAGOGICZNE!!!

UMOCOWANIE TEORETYCZNE BADAŃ NIEWIDZIALNE ŚRODOWISKO- NIEWIDZIALNE DZIECI

- HELENA RADLIŃSKA (1879- 1954)- MARY HARLBUTT: PIERWOTNIE POJĘCIE UŻYTE W KONTEKŚCIE ŚRODOWISKA EMIGRANTÓW (WYSFERZONYCH) I PROFILAKTYKI PRZESTĘPCZOŚCI. UKAZANIE NIEWIEDZY I BEZRADNOŚCI SŁUŻB SPOŁECZNYCH WOBEC INNOŚCI. DLA ZACHOWANIA TOŻSAMOŚCI ZNACZENIE MOŻE MIEĆ TO, CO NIEWIDOCZNE DLA OKA LUB NIE- FIZYCZNE, CZYLI SYSTEM WARTOŚCI, RELACJE MIĘDZYLUDZKIE, IDEAŁY, POCZUCIE WIĘZI, PRAKTYKI SPOŁECZNE, DUCHOWOŚĆ, IDEAŁY. POZNANIE TEGO ŚRODOWISKA ZBLIŻA NAS DO SUKCESU PODJĘTYCH DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH, POMOCOWYCH, INTERWENCYJNYCH. ZBLIŻA NAS DO INNEGO (L. WITKOWSKI, 2014; K.MALISZEWSKI, 2022).

UMOCOWANIE TEORETYCZNE BADAŃ NIEWIDZIALNE DZIECI

- LIZ GORDON W 2008 ROKU ZAPROPONOWAŁA KONCEPCJĘ *INVISIBLE CHILDREN* DLA GRUPY DZIECI, KTÓRYCH RODZICE PRZEBYWAJĄ W IZOLACJI PENITENCJARNEJ. SĄ ONE NIEWIDZIALNE ZARÓWNO DLA TEORETYKÓW I ZNAWCÓW PROBLEMATYKI JAK I DLA PRAKTYKÓW (GORDON 2009).
- CELEM PROJEKTU GORDON BYŁO USTALENIE OBSZARÓW NIEWIDZIALNOŚCI DZIECI, Z KTÓRYCH WYMIENIA TRZY:
- *INSTITUTIONAL INVISIBILITY* -NIEWIDZIALNOŚĆ INSTYTUCJONALNA, KTÓRA EGZEMPLIFIKUJE SIĘ POPRZEC IGNOROWANIE DZIECI PRZEZ INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I PRACUJĄCY W NICH PERSONEL.
- *LOSS CONTACT*- OGRANICZANIE DZIECKU KONTAKTU Z RODZICAMI Wbrew LUB NIE UWZGLĘDNIAJĄC JEGO WOLI JAK I ZWIĄZANY JEST Z OGRANICZENIEM DZIECKU DOSTĘPU DO INFORMACJI NA TEMAT OSADZONEGO RODZICA (DUFF 2001; FARRINGTON, BARNES, LAMBER, 1996)
- *UNMET NEEDS*- NIEROZPOZNANIE I NIEZASPOKOJENIE POTRZEB. BEZ ICH DIAGNOZY NIE MA MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA EFEKTYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ (DZIERŻYŃSKA- BEREŚ 2016).

NIEWIDZIALNE ŚRODOWISKO- NIEWIDZIALNE DZIECI W BADANIACH

- PODWÓJNE ZNACZENIE KATEGORII NIEWIDZIALNOŚCI:
- 1. NIEWIDZIALNE ŚRODOWISKO, KTÓRE TWORZĄ POPRZECZ REPRODUKOWANIE PRAKTYK TKWIENIA W UBÓSTWIE (MATERIALNYM, MORALNYM, KOMPETENCYJNYM, ITD.)
- 2. NIEWIDZIALNE DZIECI- WSZYSTKIE TE DZIECI, KTÓRE SĄ NIEWIDOCZNE DLA AKTYWNOŚCI SYSTEMOWYCH A JEŚLI SĄ WIDOCZNE, URUCHAMIA SIĘ WOBEC NICH DZIAŁANIA CZĘSTO GENERUJĄCE ZJAWISKO PODWÓJNEGO WYKLUCZENIA

UMOCOWANIE METODOLOGICZNE BADAŃ PARTYCYPACYJNE BADANIA- DZIAŁANIA INTERWENCJA- AKTYWIZM

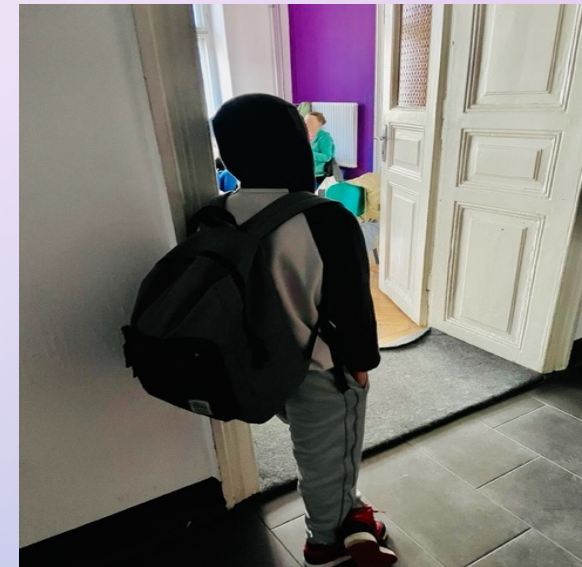
- WYWODZĄ SIĘ Z RUCHU AKCJONISTYCZNEGO I AKTYWISTYCZNEGO NA RZECZ ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI (MCTAGGARD 1994);
- OSOBA REALIZUJĄCA PROCES BADAWCZY JEST JEDNOCZEŚNIE UCZESTNIKIEM GRUPY BĄDŹ SPOŁECZNOŚCI CZYLI REALIZUJE METODY OPARTE NA UCZESTNICTWIE;
- PRAKTYKA BADAWCZA NAKIEROWANA NA **ZMIANĘ**;
- PROCES EKSPŁORACJI WE WSPÓLNOTOWOŚCI, POZBAWIONY DYREKTYWNEGO INTERWENCJONIZMU (BOROWSKA 2023);
- W PROCESIE BADAŃ ISTOTNE JEST SYSTEMATYCZNE GROMADZENIE MATERIAŁU BADAWCZEGO CELEM UDZIELENIA ODPOWIEDZI NA **ZIDENTYFIKOWANE WSPÓLNOTOWO PYTANIA/ PROBLEMY BADAWCZE** (MAXWELL 2003);

UMOCOWANIE METODOLOGICZNE BADAŃ PARTYCYPACYJNE BADANIA- DZIAŁANIA INTERWENCJA- AKTYWIZM

- PERSPEKTYWA AKTYWISTYCZNA (EMANCYPACYJNA) LOKUJE SIĘ W **PARADYGMACIE INTERAKCJONISTYCZNYM I POSTKRYTYCZNYM**, Z JEDNEJ STRONY NAWIĄZUJĄC DO SPOSOBU UCZESTNICTWA OSOBY REALIZUJĄCEJ BADANIA W PROCESIE BADAŃ, Z DRUGIEJ ZAŚ AKCENTUJE OSOBISTE ZAANGAŻOWANIE I WSPÓŁUCZESTNICTWO - PARTYCYPACJĘ W SPOŁECZNOŚCI BADANEJ (CRESWELL 2009).
- DOTYCZY REALIZOWANIA DZIAŁAŃ DZIAŁAŃ BADAWCZYCH WŚRÓD **GRUP WRAŻLIWYCH**, BĘDĄCYCH NARAŻONYMI NA WYKLUCZENIE LECZ RÓWNIEŻ WŚRÓD OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH KONFLIKTÓW ZBROJNYCH, MIGRANCKICH I EMIGRANCKICH ORAZ W ŚRODOWISKACH DEFAWORYZOWANYCH, ŻYJĄCYCH W UBÓSTWIE, O NISKIM KAPITALE SPOŁECZNYM.

PARTYCYPACYJNE BADANIA - DZIAŁANIA

- OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W BADANIACH- **EKSPERCI** OD SWOJEGO ŻYCIA
- DZIECI- OPROWADZAŁY MNIE PO SWOICH PRZESTRZENIACH
- **DZIECI POKAZUJĄ MI SWÓJ ŚWIAT I IDENTYFIKUJĄ PROBLEMY**
- PEDAGOŻKI I PEDAGODZY ULICY, STREETWORKERKI I STREETWORKERZY
- ASPEKTY ETYCZNE – DYLEMATY ETYCZNE I METODOLOGICZNE (*DO NO HARM*)

METODY ZBIERANIA DANYCH I NARZĘDZIA BADAWCZE

- **ETNOGRAFIA- OBSERWACJA** (JAWNA, UCZESTNICZĄCA)
- **WYWIADY ENI-** EPISODIC NARRATIVE INTERVIEW (MULLER)-
REALIZOWANE CELEM GŁĘBOKIEGO ZANURZENIA UCZESTNICZĄCEGO, ABY UCHWYCIĆ
FENOMEN
- **DZIENNICZEK OBSERWACJI**
- **DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA** PRZESTRZENI, IKONOSFERY ORAZ
AKTYWNOŚCI GŁÓWNYCH AKTORÓW
- **NAGRANIA** AUDIOSFERY I WYWIADÓW
- ZAPISKI – **AUTOETNOGRAFIA** JAKO METODA OPISU

KLUCZOWE WĄTKI ZWIĄZANE Z WYNIKAMI BADAŃ

- DZIECI (NA) ULICY W POLSCE
- ULICA JAKO MIEJSCE PARADOKSU- WŁĄCZA I WYŁĄCZA
- NIEWIDZIALNY ŚWIAT- ŚWIAT ULICY
- NIEWIDZIALNE DZIECKO- DZIECKO (NA) ULICY I JEGO SPECYFIKA
- JĘZYK, NARRACJI O DZIECKU/ DZIECIACH WYKLUCZONYCH
- JA W RELACJI Z DZIECKIEM I ULICĄ (DYLEMATY TOŻSAMOŚCI)
- MOJE DYLEMATY METODOLOGICZNE I UWIKŁANIA ETYCZNE

NIEWIDZIALNE ŚWIATY-ULICA

- ULICA- KONTEKST, MIEJSCE ŻYCIA, GŁÓWNEJ AKTYWNOŚCI, ROZWOJU, EDUKACJI

DZIECI Z MIEJSC WYKLUCZONYCH

PARTYCYPACYJNE BADANIA- DZIAŁANIA

ULICA

- FUNKCJE ULICY:

1. **WŁĄCZA** W CO ?

- REPRODUKCJA KULTURY ULICY,

- SOCJALIZACJA „PRZECIWKO”,

- STYK ŚWIATÓW- PORTAL DOTARCIA DO DZIECI

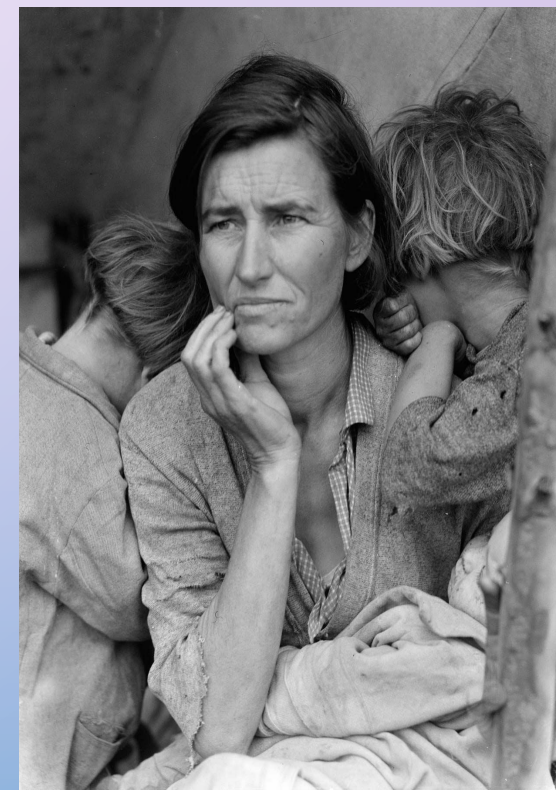
1. **WYŁĄCZA** Z CZEGO?

- UMACNIANIE STATUS QUO NIEWIDZIALNOŚCI

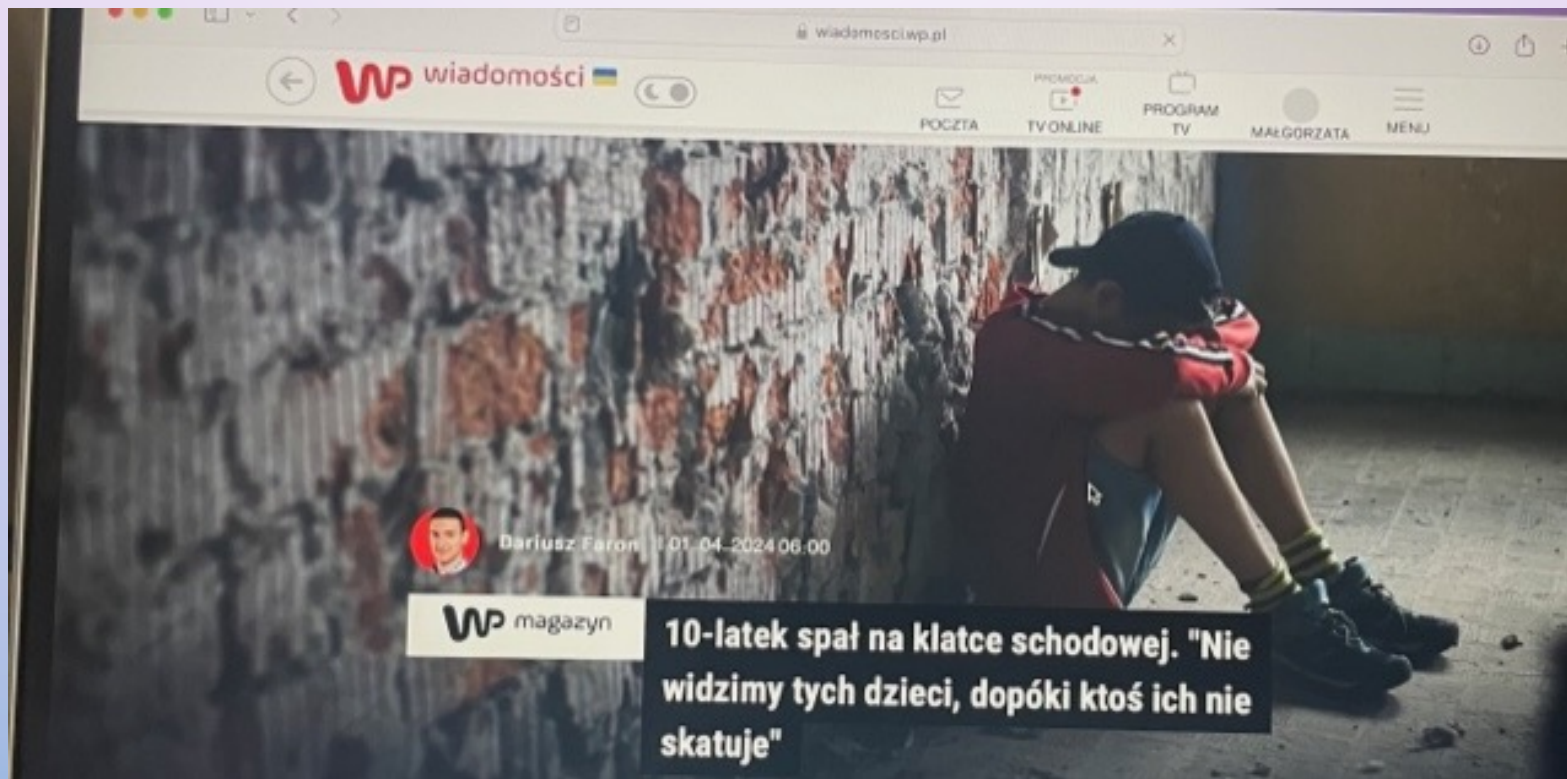

PO CO NAM WYNIKI BADAŃ? WNIOSKI I REKOMENDACJE OD DEBATY DO ZMIAN LEGISLACJI

- REKOMENDACJE DLA PRAKTYKI W OBSZARZE KONKRETNÝCH LOKALNOŚCI (NAJMNIEJ SKUTECZNE, BRAK EVIDENCE BASE PRACTICE)
- ZMIANA KIERUNKU POLITYK MIEJSKICH- J.W.
- EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA, RÓWNOŚCIOWA...TAK, ALE?
- GŁOŚNO I ODWAŻNIE MÓWIĆ O SWOICH WYNIKACH BADAŃ (DZIENNIKARZE!)
- WSPÓŁPRACA Z BIUREM RZECZNICZKI PRAW DZIECKA, MINISTERSTWEM RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ PRZY WSPÓŁPRACY Z AUTORYTETAMI NAUKOWYMI, NP. KNP PAN (TRZEBA SOBIE WYCHODZIĆ)- ZMIANY W OBSZARZE LEGISLACJI
- EDUKACJA SPOŁECZNA I KAMPANIE SPOŁECZNE, NP. DZIECIŃSTWO BEZ PRZEMOCY

GDZIE PANI WIDZIAŁA W POLSCE DZIECI ULICY?

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

